

HALIÇ KIYI BANDI İÇİN PEYZAJ MATRİSİ ÖNERİSİ (A LANDSCAPE MATRIX PROPOSAL FOR HALIÇ (GOLDEN HORN) COASTAL ZONE)

Arzu KUTKAM¹

¹Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye
arzu@peyzajtasarim.com, ORCID:0000-0002-1064-8092

Doi: <https://doi.org/10.53463/ecopers.2021xxxxx>

Corresponding Author/İletişim yazarı: Arzu KUTKAM

E-mail: arzu@peyzajtasarim.com

ÖZET

Küresel ölçekte peyzajlar ve ekosistemler üzerine kentleşmenin etkisi giderek artmaktadır. Kentsel peyzajın nasıl biçimlendirildiği, bir başka deyişle tasarımı, kentsel sürdürülebilirlik temelinde en temel insan aktivitesidir. Türkiye’de peyzaj, tasarım pratiğinde, yalnızca görsel kaygıların güdüsünde biçimlenmiş, biçimsel düzeyde sürdürülebilir/ekolojik/doğal niteliklere sahip, mülkiyete dayalı mevzuat ile sınırlandırılmış, insan istek ve davranış biçimlerini yansıtmakta zorluk çeken ve parçacıl yaklaşımlarla ele alınmış bir karakter sergilemektedir. Bu çalışmanın amacı; yapı çevrenin tarihi süreçte farklı katmanlar halinde ortaya koyduğu mevcut kentsel doku içerisinde, bir açık alan işleyişi modeli olarak peyzaj matrisinin İstanbul (Haliç) bölgesi örneğinde geliştirilmesidir. Çalışmada sunulan matris, farklı tarihi dönemlere ait kentsel katmanların oluşturduğu ve İstanbul’un kültürel kimlik değerlerinden biri olan Haliç’te yer alan çalışma alanına ait fiziksel ve sosyal ilişkilerin yanı sıra kent ekolojisi temelinde bir kurgu ortaya koymaktadır. Kıyı ve art-alan ilişkisinin açık alan sistemi üzerinden kurgulanmasının, hem kıyıya doğru kentsel dokunun çözünmesine katkıda bulunduğu hem de kıyının karakterini güçlendirdiği düşünülmektedir.

Anahtar: Kelimeler: kentsel peyzaj, kent ekolojisi, peyzaj tasarımı, Haliç

ABSTRACT

The impacts of urbanization on landscapes and ecosystems have been increasing globally. How urban landscape is shaped, in other words designed, is a fundamental human activity in terms of urban sustainability. Landscape is often dealt with mostly by aesthetic concerns which presents sustainable/ecological/natural qualities only at formal level, is limited by legislative framework, hardly responds to human needs and behavioral patterns and lacks a holistic approach within the Turkish spatial design practice. This study aims to develop a landscape matrix in the example of Istanbul (Golden Horn) region as an open space operation model within the existing urban texture, which the built environment has been represented with different layers of historical developments. The matrix presented in this study presents a design process on the basis of urban ecology as well as the physical and social relations of the study area located in the Golden Horn, one of the cultural identity values of Istanbul, formed by urban layers belonging to different historical periods. It is thought that the construction of the coastal and hinterland relationship through the open space system both contributes to the dissolution of the urban texture towards the coastal zone and strengthens the character of the waterfront.

Keywords: urban landscape, urban ecology, landscape design, Haliç (Golden Horn).

1. GİRİŞ

Küresel ölçekte doğal ve kültürel kaynaklara ilişkin artan kaygılar bağlamında kentsel peyzaja ilişkin tasarım ve yönetim pratiğinin temelini kentsel ekosistemin anlaşılması oluşturmaktadır. Mekâna dair üretilen fikir ve kararlar için öncelikle mekânsal ilişkilerin kentin ekolojisi yönünden değerlendirilmesi gerekir. Cadenasso ve Pickett (2008) kent ekolojisinin 5 ilkesini; (i) kentsel alanlar ekosistemlerdir, (ii) kentler heterojendir, (iii) kentler dinamikdir, (iv) insan ve biyofiziksel bileşenleri etkileşim halindedir ve (v) biyofiziksel süreçler işlemeye devam eder biçiminde tanımlar. Dolayısıyla kentler sosyo-ekonomik ve biyofiziksel süreçlerin beraber etkileştiği, durağan olmayan ve ekosistem hizmetleri sağlayan yapılar bütünüdür.

Öte yandan Chapin vd. (2011) tarafından da belirtildiği üzere insan aktiviteleri, toplumlar için gerekli olan ekosistem hizmetleri üzerinde önemli bir tehdit unsurudur. Buna bağlı olarak kentsel peyzajın nasıl biçimlendirildiği, bir başka deyişle tasarımı, sürdürülebilirlik temelinde en temel insan aktivitesi olarak ortaya çıkmaktadır. Temel olarak tasarımda ekoloji ve peyzaj kavramlarının bir araya gelişinde de sürdürülebilirlik arayışı yatmaktadır. Her ne kadar ekoloji bilimsel bir çalışma olarak, tasarım da yaratıcı bir kültürel eylem olarak peyzaja farklı açılardan baksalar da, ikisi için de peyzaj ortak bir çalışma alanıdır ve bu nedenle bütüncül bir zeminde ele alınmaları kaçınılmazdır (Nassauer, 2002).

Kent ekolojisi kapsamında alanyazın incelendiğinde, özellikle 2000'li yıllardan sonra kentsel peyzajın sürdürülebilir planlanması ve tasarımına dair kentsel ekosistem hizmetleri, insan refahı, dirençlilik ve yeşil altyapı gibi farklı ancak kapsam açısından birbiri ile kesişen çeşitli kavramların öne çıktığı görülmektedir (Steiner, 2014; Wu, 2014). Tüm bu kavramlar peyzaj, ekoloji ve sürdürülebilirlik arasında köprü kurmayı hedefleyen çerçevelerle tanımlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca mekânsal öğeler bazında sürdürülebilir tasarım ve planlama uygulamalarını ölçmeye ve sertifikalandırmaya yönelik olarak LEED-ND, BREEAM Communities, STARS ve SITES gibi sistemlerinin ortaya çıkışı da kentsel sürdürülebilirliği bir prestij unsuru haline getirmiştir. Yine de ekolojinin temsiliyeti, kendisinin bir "ilham kaynağı" olduğu ve yaratıcı eyleme dönüştüğü peyzajın tasarımında belirsizliğini korumaktadır (Erdem, 2012). Bu belirsizliğin temelinde tasarım yoluyla kentsel dokudaki mevcut yapılanma üzerine yeni bir peyzaj sistemi kurma çabası ve bu çabayı yönlendiren ve sınırlandıran bir mevzuat sisteminin varoluşu önemli etkenlerdir. Bunlara ek olarak mekânın somut olmayan kimlik ve canlılığı gibi özelliklerin sürdürülebilirlik açısından nesnel olarak değerlendirilmesinin zorluğu, kültürel peyzajın baskın sistem olduğu kentsel alanlarda tasarımın performansının değerlendirilmesinde güçlükler ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye özelinde kentsel peyzajın sürdürülebilir planlanması ve tasarımı ise kendi dinamiklerine sahiptir. Türk kentlerinin yerel değerlerinin yok oluşu, Türkiye'deki kentsel gelişim pratiğinin sürdürülebilirlikle bağdaşmadığını göstermektedir (Oktay, 2004). Diğer taraftan peyzaj, tasarım pratiğinde, yalnızca görsel kaygıların güdüsünde biçimlenmiş, biçimsel düzeyde sürdürülebilir/ekolojik/doğal niteliklere sahip, mülkiyete dayalı mevzuat ile sınırlandırılmış, insan istek ve davranış biçimlerini yansıtmakta zorluk çeken ve parçacıl yaklaşımlarla ele alınmış bir karakter sergilemektedir (Nuhoğlu, 2017).

Bu çalışmanın amacı; mevcut kentsel doku içerisinde biyofiziksel ve sosyo-ekonomik yapıyı dikkate alarak, açık alan işleyiş stratejisinin (peyzaj matrisi) geliştirilmesine dair bir süreç yaklaşımı ortaya koymaktır. Söz konusu süreç yaklaşımı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı tarafından 2020 yılında açılan "İstanbul Senin-Haliç Kıyıları Tasarım Yarışması" kapsamında Haliç kıyı bölgesinde "6. bölge" olarak belirlenen alanda örneklenmiştir.

2. YÖNTEM

Çalışmanın amacı; yapılı çevrenin tarihi süreçte farklı katmanlar halinde ortaya koyduğu mevcut kentsel doku içerisinde, bir açık alan işleyişi modeli olarak peyzaj matrisinin İstanbul (Haliç) bölgesi örneğinde geliştirilmesidir. İlgili yarışma kapsamında Haliç 7 bölgeye ayrılmıştır. Bu çalışma 6. bölgede (Şekil 1) gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen matris önerisinde, yeşil alanlar bütününde süreklilik ve bağlantılılık kurulması hedeflenmiştir. Çalışmanın bir diğer hedefi ise süreklilik ve bağlantılılık ilkeleri çerçevesinde kıyı ile art alan ilişkisinin güçlendirilmesidir. Hedeflere ulaşmada, yaşam kalitesini artırma ilkesi açısından yerel ve kentsel ölçekte değer katan, insan gereksinim ve davranış biçimlerine yanıt veren bir mekânsal kurgunun yaratılması stratejik olarak benimsenmiştir. Bu doğrultuda öncelikli olarak yarışmayı açan kurumun amaç ve hedefleri (Anonim, 2020) dikkate alınarak, çalışma alanının yer aldığı Haliç bölgesinin kıyı karakteri ortaya konmuştur. Daha sonra açık alan stratejisinin geliştirilmesi amacıyla kent ve mahalle ölçekleri temelinde değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuç olarak ise çalışma alanı bütününde açık alan işleyişini modelleyen bir peyzaj matrisi önerilmiştir.

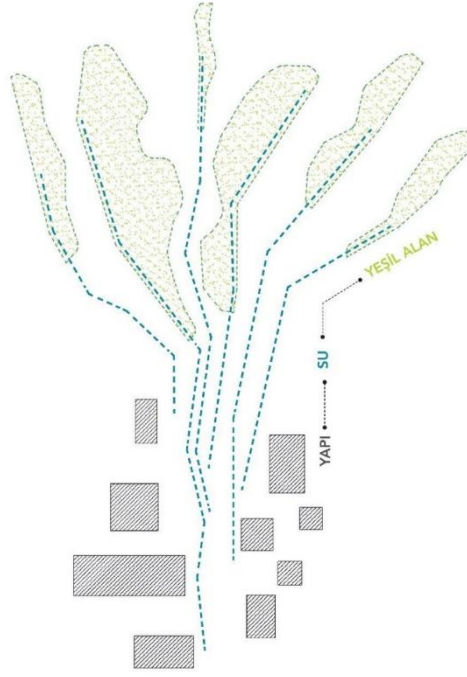
Şekil 1. Çalışma alanı ve Haliç bütünündeki konumu (Google Earth, 2021; Anonim 2020).

Çalışma alanına ait veriler yarışmayı açan kurum tarafından temin edilmiştir. Şartnamenin yanı sıra imar planları, plan notları ve kıyı kenar çizgisi, hâlihazır harita ve ortofotolar, mülkiyet verileri, özel yetki alanları, zemin durumu, altyapı verileri, Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri, batimetre, yarışma alanındaki projeler, şehir hatları deniz araçları park yerleri, Deniz Hizmetleri Müdürlüğü aktif kullanım alanları, yol projeleri, fotoğraflar ve odak noktaları temin edilen veriler arasındadır. Çalışmayı yönlendiren ve tasarım müdahalesini kısıtlayan düzenleme ve kararlar yine ilgili kurum tarafından yarışma internet sayfası üzerinden bilgi, belge ve soru-cevap aracılığı ile iletilmiştir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Kavramsal Yaklaşım

Kent ekolojisi tüm bileşenleri bir bütün olarak çalışmaktadır. Tüm doğal kaynaklar kent yapılı çevresi ile beraber ele alınmalıdır. Bütüncül olarak bakıldığı zaman tüm alt katmanların hepsi önem taşımaktadır. Haliç birçok katmanını da birbirine bağlayan bir omurga olarak çalışmaktadır (Şekil 2).

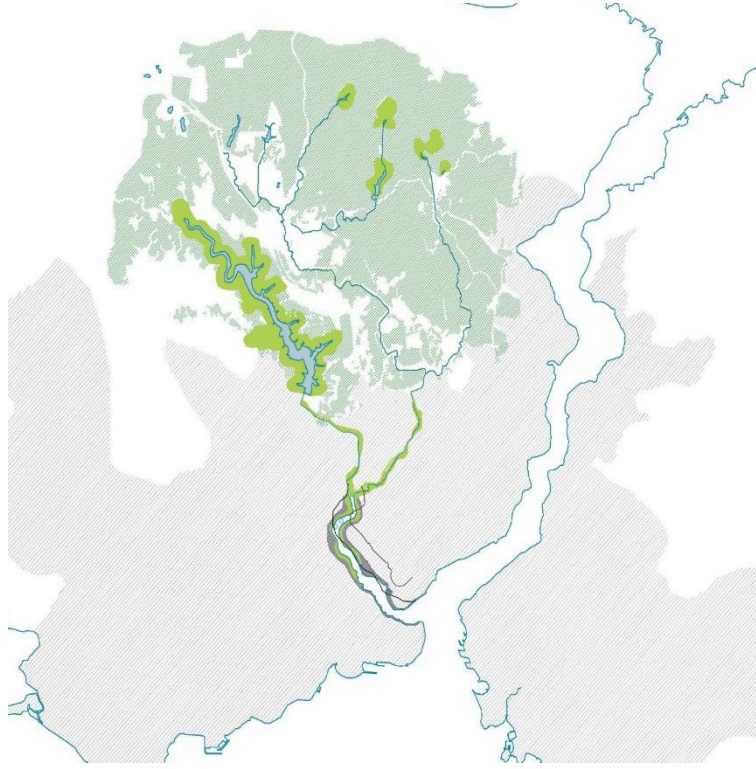
Şekil 2. Yapı, su, yeşil alan katmanları ilişkisi (Orijinal, 2020)

3.2. Haliç Kıyı Karakteri

İstanbul kenti kıyı karakterini özgün kılan Haliç bu karakteri farklılaştıran özelliğe sahiptir. Metropolitan ölçeği içinde bu zon, İstanbul kuzey ormanlarından başlayarak Cendere vadisinden geçer ve önce Haliç'e, sonrasında Boğaz'a bağlanan özellikli bir koridor niteliğindedir.

Haliç hem bir habitat olarak hem de doğal bir liman olarak kendine özgü bir yapıya sahiptir. Bunlara ek olarak bölgedeki tarihi doku ile köklü bir "kentsel kıyı" hafızası rolü üstlenmesine olanak tanır (Şekil 3).

Kıyının karakteri, ilişki kurduğu kent parçasının niteliğine göre farklılık gösterir. Kent dokusunun bulunduğu alanda kıyı bu dokunun uzantısı olarak karakterize olur. Vadiyle ilişkili olduğu noktada ise bir habitat parçası olarak işlev gösterir. Kıyının tek tipleşmesi kıyı boyunca kullanımı ve morfolojik yapının sürekliliğini kesmektedir. Yapılı çevrenin ve yeşillenmenin tek tipleşmesi kent içerisindeki sürekli akışı kesme riski taşır (Şekil 4).

Şekil 3. Haliç bölgesi, Kuzey Ormanları ve kent dokusu (Orişinal, 2020)

Şekil 4. Kıy'ı karakteri (Orişinal, 2020)

Kıy'ı, kent ekolojisinin bir parçası/devamı olarak birçok morfolojik çeşitlilik barındırabilir. Kıy'ı sürekliliğı içinde kente dair tüm çeşitliliğı taşıyan bir örgütleyicidir. Art alanda yer alan kent dokusu da önemli bir dönüştürücüdür. Haliç'in liman ticaret ve sanayi bölgesi olma niteliğı ortadan kalktıktan sonra açık olan olarak düzenlenen kıy'ı bölgesi ve bununla ilişkili yeşil bandın mevcut hali kentten kopuk bir nitelik sergilemektedir. Kent sosyal yaşam alanını destekleyen güçlü bir kullanım programının da olmaması kıy'ı ve kent dokusu arasındaki karşılıklı beslenimi engellemektedir.

Çalışma alanındaki Hasköy bölgesinde yerleşim dokusunun bir uzantısı olarak çalışabilme potansiyeli taşıyan kıyının, mevcutta bulunan geçirimsiz kamusal alanların düzenlenmesiyle doku-kıyı ilişkisini kesintisiz olarak sürdürebilmesi mümkündür. Sokakların kıyıya açılması, kesintisiz rüzgâr koridorlarının ortaya çıkmasını sağlarken, karşı kıyıyla görsel iletişimin oluşmasına imkân vermektedir.

3.3. Mahalle Ölçeğinden Kentsel Ölçeğe Geçiş

Çalışma alanındaki kıyı bandı, yalnızca bulunduğu bölge için değil kentsel ölçekte de bir yeşil alan olarak ortaya çıkmaktadır. Hâlihazırda tek ve merkezi bir yeşil, gerek kent ölçeğinde gerekse de mahalle ölçeğinde alandaki tüm kentsel noktanın bağlandığı niteliktedir ve bu nedenle bir yeşil alan kademelenmesinden söz edilemez. Kademelenmenin sağlanabilmesi için kent dokusu kendi içerisinde açık ve yeşil alanlarını üretmeli; bu örüntü sonrasında ana kıyı yeşiline bağlanmalıdır. Bu amaçla, parçalı ve süreksiz karakter sergileyen mevcut yeşil alanlara, öneri açık alanların eklenmesi yoluyla kıyıya doğru “yeşil omurgalar” önerilmiştir. Bu sayede mahalleyi kullanan bireylerin gündelik yaşamlarında farklı kademelerde yeşil alan kullanımlarına erişimleri mümkün olurken, kıyı bandındaki rekreatif merkezin kentsel ölçekte hizmet vermesi öngörülebilir (Şekil 5).

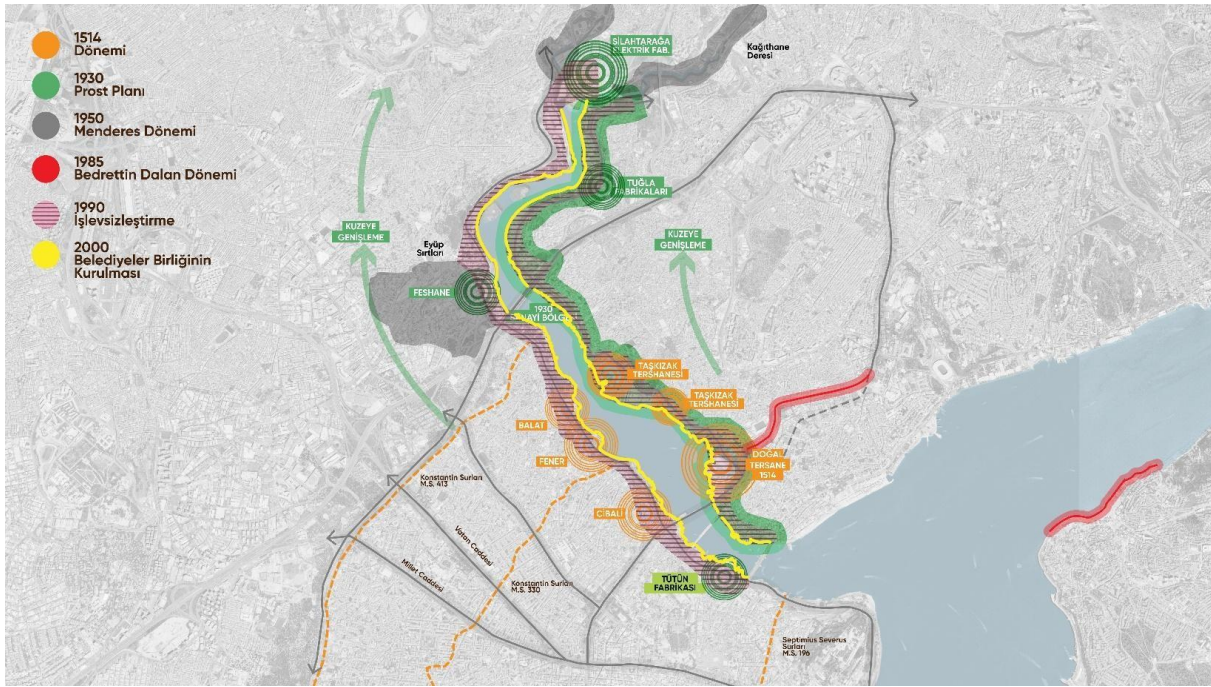
Haliç, tarihsel birçok katmanın izlerini hala barındırmaktadır. Doğal bir liman olmasının yanı sıra alan 1930'lara kadar mesire alanı olarak kullanılmıştır. Bunu izleyen dönemlerde sanayi yerleşimine dönüşmüş, ancak sanayinin bölgeden taşınması ile son olarak kıyı paralelinde bir rekreasyon alanına evrilmiştir. Bu nedenle birçok kullanımın mekân hafızasında barındırılması söz konusudur. Önerilen tasarım, tüm bu katmanların izleri üzerinden kurgulanmıştır (Şekil 6).

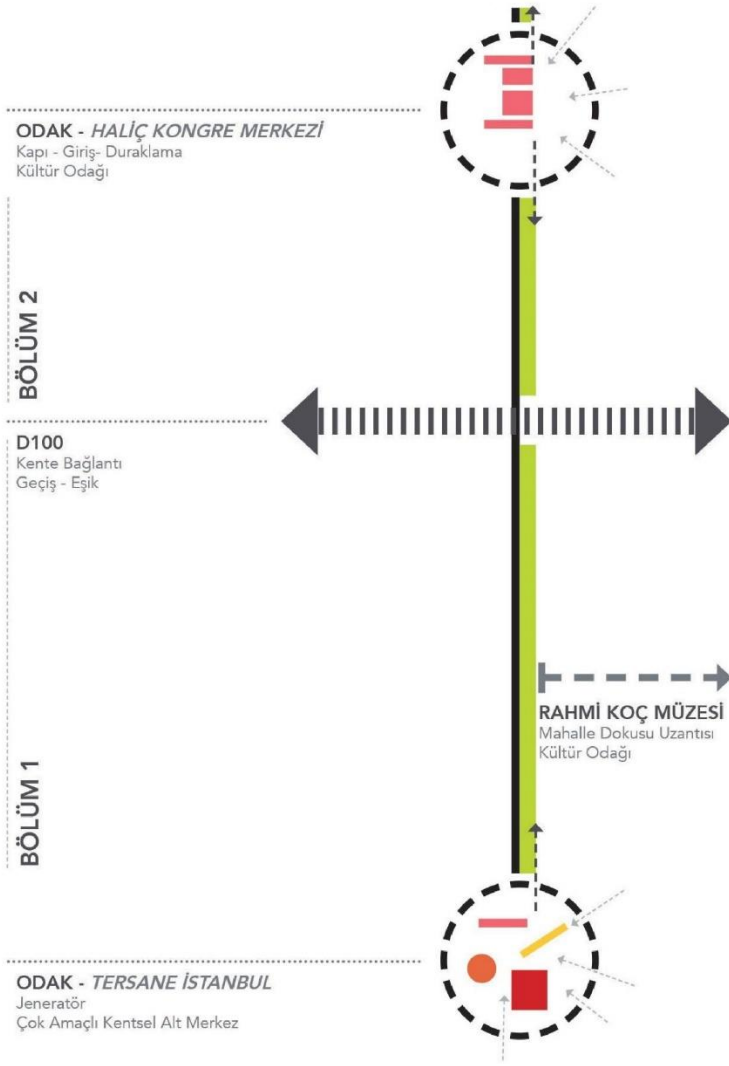
Kıyı iki ekseninde kesintiye uğramaktadır. Doğu-batı akışı ulaşım sistemi ile kuzey-güney ekseninde ise kıyı yapıları tarafından geçirimsizlik sağlanmaktadır.

Öneri ile kıyıya doğru kent dokusu genişletilerek, kıyıya gidildikçe çözünen bir kesit tariflenmiştir. Burada mevcut yol iki yönlü beslenen bir arter haline getirilmiştir. Önerilen yeni doku uzantısının, kıyı ve yeşil rekreatif alanı beslemek amacıyla kültür, spor aktiviteleri ve kafe gibi servis işlevlerini içerisinde barındırması beklenmektedir. Kıyıya doğru genişleyen kent dokusu ile kıyıya paralel olan yeşil bandın “yeşil adalar”a dönüşmesi sağlanmıştır. Denize açılan sokaklar kıyıya ulaşmada sürekliliği sağlarken, oluşan yeşil adaların çeperlerini tanımlamakta ve kentin nefes alan kılcalları niteliğine kavuşmaktadır. Bu kılcallar aynı zamanda karşı kıyı ile iletişimin kurulmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca kıyıda mevcutta geçirimsiz olan alanların art alan kent dokusu ile etkileşerek bütünleşme sağlanması hedeflenmektedir.

Şekil 5. Açık ve yeşil alan örüntüsü (Orijinal, 2020)

Şekil 7. Peyzaj stratejisi (Orijinal, 2020)

Kıyı, birbirine geçen farklı açık alan parçalarının bir dizgesi olarak ortaya çıkmaktadır. Tersane İstanbul ile geçiş bölgesinde bulunan alan Kültür Park adıyla bir açık hava sergisi olarak önerilmiştir. Hem yeşil alanın içerisinde hem de sert zeminde farklı ölçeklerde sergi birimleri, oturma birimleri ve objeler heykeller bulunmaktadır.

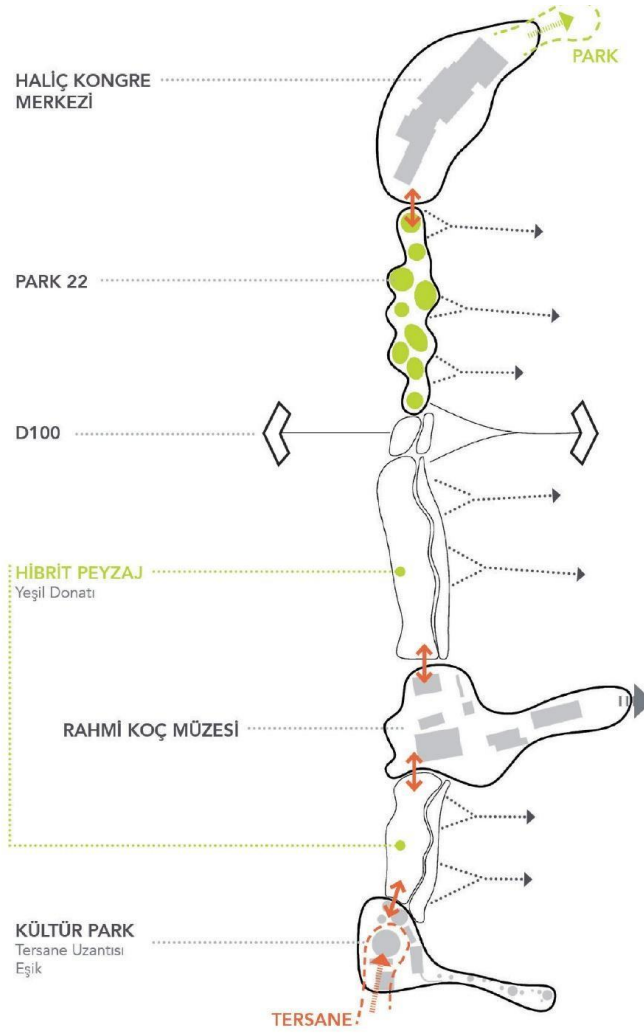
Hibrit peyzaj alanı ise 5 farklı tip yeşil alan kullanımının kıyıya doğru çözülmesinden oluşan, birçok farklı kullanımı ve donatıyı içinde barındıran, spor aktivitelerinin yoğunlaştığı bir yeşil alandır.

Rahmi Koç Müzesi, sadece kıyı alanıyla değil art alanındaki Yün İplik Fabrikası ile de etkileşim halindedir. Bu iki eksenli durum Rahmi Koç Müzesi'ni kent dokusunun kıyıya açıldığı bir eşik haline getirmektedir. Cendere vadisinin bitimini de tarifleyen bu alan, vadinin kıyı ile birleştiği bölgeyi merkezleştirmektedir.

D-100 karayolunun altında yer alan kesik, bölgede bulunan eğitim kampüsleri ve okulların etkisinde, kentsel ölçekte bir etkinlik ve sergileme platformuna dönüştürülmüştür.

Park 22 bölümünde eski Halic Köprüsü amfiye dönüştürülmüş, Söğütözü İskelenin önüne havuz ve Halıcıoğlu Kışlası hizasında bir deniz hamamı eklenmiştir. Bu sayede su sadece kıyı çizgisinden sonra değil parkın içerisinde de deneyimlenebilir hale getirilmiştir. Park 22 alanı ve hibrit peyzaj alanı birbirinden kıyı en kesiti ile donatı ve kullanım bakımından ayrılmaktadır. Bu

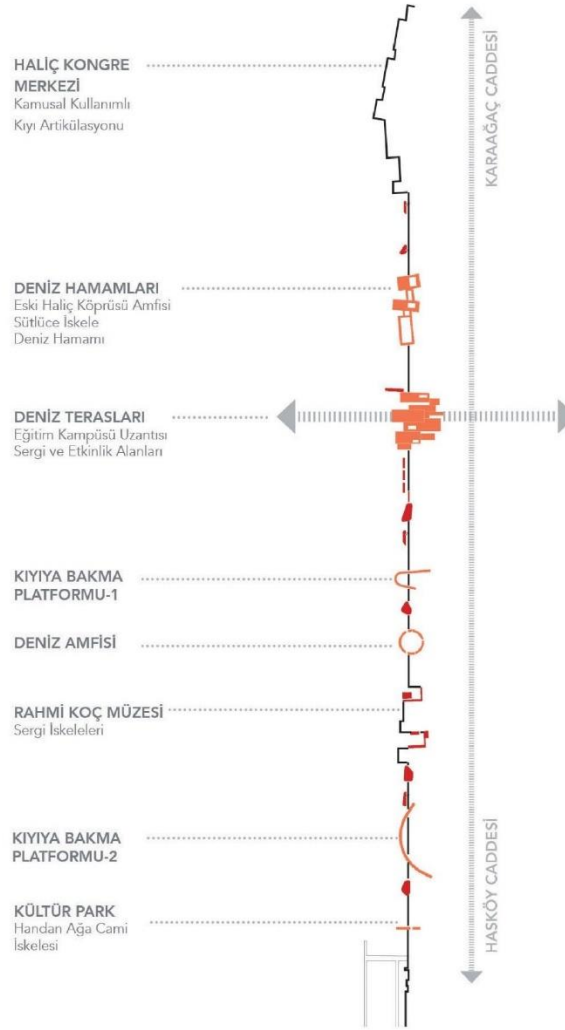
alanda bulunan Eski Haliç Köprüsü Parçası ve Sütlüce iskele, bir deniz hamamı ile birleşerek önemli bir odak haline getirilmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. Peyzaj birimleri örüntüsü (Orijinal, 2020)

Kıyıya art alandan dik gelen sokakların kıyı bandına uzantısında konumlanmış iskeleler bulunmaktadır. Bu iskelelerin hem kıyının bir parçası olarak hem de köprülerle geçilen bağımsız birimler olarak kurgulanması kıyının farklı biçimlerde deneyimlenmesine olanak sağlamaktadır.

Bunlara ek olarak “özelleşmiş kıyı aygıtları” önerilmiştir (Şekil 9). Bu aygıtlar, kıyı çizgisinin ötesine geçmektedir ve art alana, yani kentsel dokuya doğru kıyından bakma imkânı sağlamaktadırlar. Böylece denizden karaya, karadan denize bakış iki yönlü olarak olanaklaşır. Aygıtların konumlandırılmasında gerek kentsel dokunun içinde gerekse de kıyıda bulunan tarihi ve tescilli yapılar ile ilişki kurulmasına dikkat edilmiştir. Sınırlayıcı kıyı çizgisi bu aygıt ve iskeleler ile dönüştürülmüştür. Böylece suyun farklı biçimlerde deneyimlenmesine imkân verilmiştir.

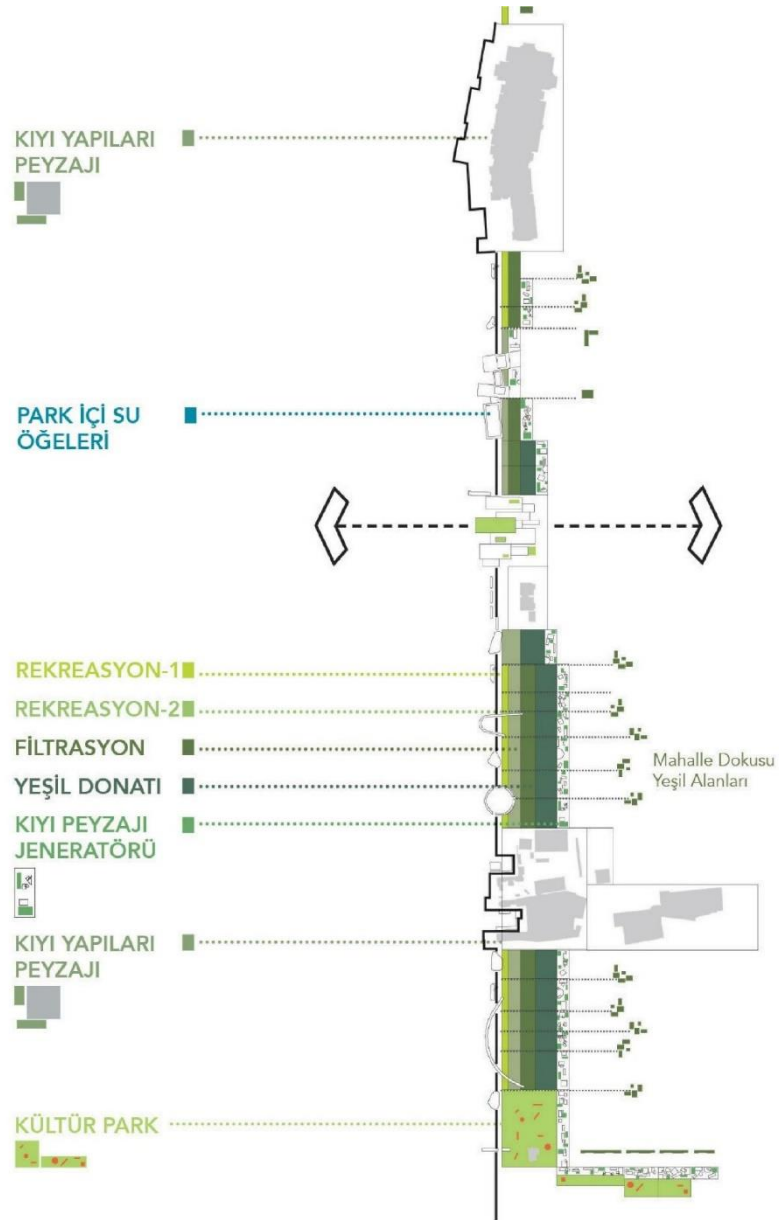

Şekil 9. Kıyı aygıtları (Orijinal, 2020)

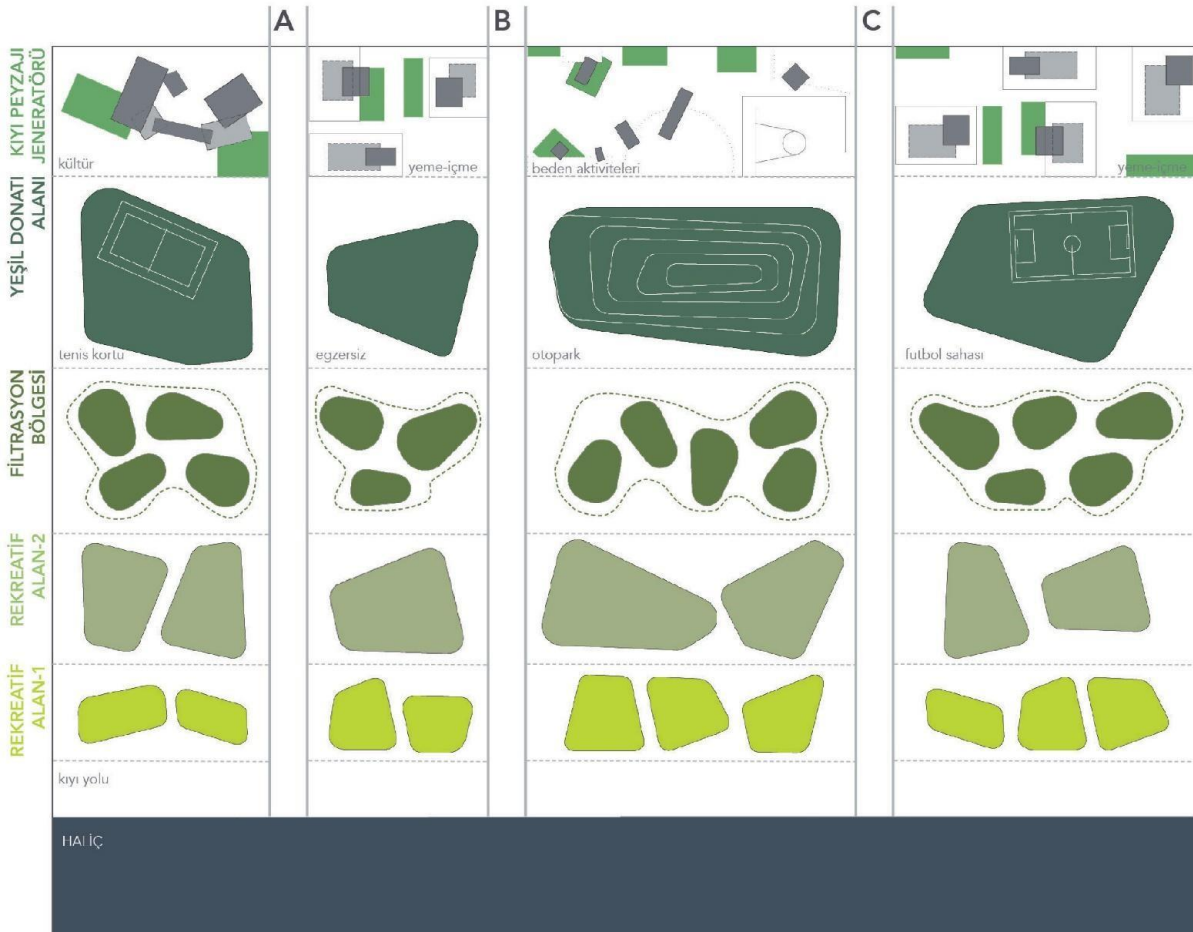
Aygıtlar aynı zamanda kıyıda toplanma alanları olarak da işlev görmektedirler. Hem ölçekleri hem de imgesel değerleri hem bireysel hem de birlikte kıyıyı deneyimleme potansiyelini kullanıcıya sunmaktadır.

3.5. Peyzaj Matrisi: Açık Alan İşleyişi

Önerilen peyzaj karakterine ait şema Şekil 10'da verilmiştir. Çalışma alanındaki peyzajı karakterize eden yeşil alana ilişkin peyzaj matrisi ise Şekil 11'de verilmiştir. Şekil 10'da yer alan şemada Kültür Park'tan başlayarak önerilen farklı açık-yeşil alan birimleri görülmektedir. "Kıyı Peyzajı Jeneratörü" alanı kültür yapıları, yeme-içme birimleri ve fiziksel aktiviteleri işlevlendiren kullanımlarını içermektedir. Devamında, hibrit peyzaj alanı birimi olarak "Yeşil Donatı Alanı" bulunmaktadır. Bu alanda spor alanlarının yanı sıra topoğrafyaya yapılan müdahale ile tepe oluşturulmuş ve bu tepenin altına otopark gizlenmiştir.

Şekil 10. Peyzaj Karakteri – Kentsel dokudan kıyıya çözülme (Orijinal, 2020)

Şekil 11. Peyzaj matrisi (Orijinal, 2020)

“Filtrasyon Bölgesi” olarak adlandırılan alan hem art alandaki kentsel dokudan denize doğru gelen hem de denizin taşması durumunda kıydan içeriye doğru gelen suların kontrolü için bir geçiş bölgesi görevini üstlenmektedir. Bu bölgede ağaç altı dokusu hakimdir ve bakım isteği düşük bir yeşil alan kurgusu önerilmektedir.

Rekreatif Alan-2 olarak adlandırılan alandaki birimler kıynın art alanını oluşturmaktadır. Hacimsel düzenlemelerin yer aldığı bu alanda çalılar ve sabit peyzaj elemanları bulunmaktadır.

Rekreatif Alan-1 ise doğrudan kıyı promenade ile ilişkilendirilmiş düz bir zeminedir ve çim alanlar bulunmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hollandalı peyzaj mimarı Antony Marcelis’e göre fiziksel ve sosyal ilişkiler kentlerdeki çeşitli mekânsal sistemlerin bileşenlerini oluşturmaktadır ve kentsel alandaki bir gelişim büyük de olsa küçük de olsa, her zaman daha geniş bir sistemin parçasıdır (Meijer vd., 2011). Bu çalışmada da farklı tarihi dönemlere ait kentsel katmanların oluşturduğu ve İstanbul’un kültürel kimlik değerlerinden biri olan Haliç’te yer alan çalışma alanına ait fiziksel ve sosyal ilişkilerin yanı sıra kent ekolojisi temelinde bir açık-yeşil alan işleyişini tarifleyen peyzaj matrisi önerisi geliştirilmiştir. Kıyı ve art-alan ilişkisinin açık alan sistemi üzerinden kurgulanmasının, hem kıyıya doğru kentsel dokunun çözünmesine katkıda bulunduğu hem de kıynın karakterinin güçlendirildiği düşünülmektedir.

İnsan aktivitelerinin çevre üzerindeki etkisi ve yapılı çevrenin baskınlığı arttıkça tasarlanan ve yönetilen peyzajların yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik üzerinde oynadığı rol de kuşkusuz

artacaktır. Bununla birlikte tasarım ve planların zamansal boyutta kalıcı ve sabit bir çözüm değil, ancak süreç içerisinde süreklilik gösteren çalışmalar olduğu unutulmamalıdır (Steiner, 2014). Bu nedenle yalnızca biyofiziksel çevreyle değil, kentin sosyal, ekonomik ve kültürel boyutlarıyla da bütünleşen bir tasarım kurgusu ile kentsel mekâna müdahalelerin yaşanabilir kentler için gerekliliği kaçınılmazdır.

5. TEŞEKKÜR

Bu makalede sunulan çalışmaların gerçekleştirilme sürecinde beraber çalıştığım başta Plug Ofis olmak üzere, tüm ekip arkadaşlarıma teşekkür ederim.

6. KAYNAKLAR

- Anonim, (2020). <https://konkur.istanbul/halic/>, Erişim tarihi: 13.11.2021
- Cadenasso, M. L., & Pickett, S. T. (2008). Urban principles for ecological landscape design and maintenance: scientific fundamentals. *Cities and the Environment (CATE)*, 1(2), 4.
- Chapin III, F. S., Power, M. E., Pickett, S. T., Freitag, A., Reynolds, J. A., Jackson, R. B., Lodge, D.M., Duke, S., Collins, S.L., Power, A.G. & Bartuska, A. (2011). Earth Stewardship: science for action to sustain the human-earth system. *Ecosphere*, 2(8), 1-20.
- Erdem, M. (2012). Revaluating ecology in contemporary landscape design. *A/ Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, 9(1), 37-55.
- Meijer, M., Adriaens, F., van der Linden, O., & Schik, W. (2011). A next step for sustainable urban design in the Netherlands. *Cities*, 28(6), 536-544.
- Nassauer, J. I. (2002). Ecological science and landscape design: a necessary relationship in changing landscapes. In B. Johnson & K. Hill (Eds.), *Ecology and design: Frameworks for learning* (pp. 217-230). Washington: Island Press.
- Nuhoğlu, A. (2017). Ölçeksizlikte yer bulma. XXI. <https://xxi.com.tr/i/olceksizlikte-yer-bulma>, Erişim tarihi: 13.12.2021.
- Oktay, D. (2004). Urban design for sustainability: A study on the Turkish city. *The International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 11(1), 24-35.
- Steiner, F. (2014). Frontiers in urban ecological design and planning research. *Landscape and Urban Planning*, 125, 304-311.
- Wu, J. (2014). Urban ecology and sustainability: The state-of-the-science and future directions. *Landscape and Urban Planning*, 125, 209-221.